

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA

22. 04. 2024. – 26. 04. 2024.

ODJEL ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 29. 04. 2024. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINACIJSKIM TRŽIŠTIMA
22. 04. 2024. – 26. 04. 2024.

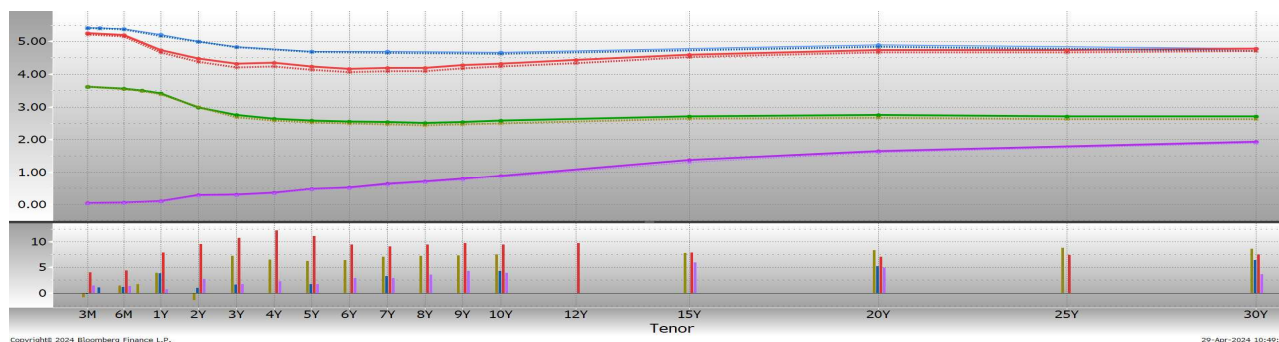
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	19.4.24	-	26.4.24	19.4.24	-	26.4.24	19.4.24	-	26.4.24	19.4.24	-	26.4.24
2 godine	3,00	-	2,99	4,99	-	4,99	4,38	-	4,48	0,27	-	0,29
5 godina	2,52	-	2,59	4,67	-	4,69	4,13	-	4,24	0,47	-	0,48
10 godina	2,50	-	2,58	4,62	-	4,66	4,23	-	4,32	0,85	-	0,89

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	19.4.24	-	26.4.24
3 mjeseca	3,637	-	3,630
6 mjeseci	3,548	-	3,563
1 godina	3,392	-	3,437

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleno), SAD (plavo), Velike Britanije (crveno) i Japana (ljubičasto) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 26.04.2024. godine (pune linije) i 19.04.2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su uglavnom zabilježili rast u odnosu na prethodni tjedan. Prinosi njemačkih dvogodišnjih obveznica su smanjeni za 1 bazni poena, dok su prinosi petogodišnjih i desetogodišnjih obveznica povećani za 6 do 7,5 baznih poena. Izuzetak su bile italijanske obveznice, čiji su prinosi smanjeni između 1 i 5,5 baznih poena. Prema mjesečnom istraživanju ECB, objavljenom na kraju prošlog tjedna, očekivana stopa inflacije za narednih godinu dana je u ožujku blago smanjena na 3,0% sa prethodnih 3,1%, dok je očekivana stopa inflacije za naredne 3 godine ostala nepromijenjena na razini od 2,5%. Nastavak pada očekivane inflacije ide u prilog očekivanjima prvog smanjenja kamatnih stopa ECB u lipnju.

U najnovijem ekonomskom biltenu ECB je navedeno da su kreatori monetarne politike odlučni da se osigura blagovremeni povratak inflacije na ciljnu razinu od 2%. Navedeno je da su ključne kamatne stope ECB na razinama koji daju značajan doprinos tekućem procesu dezinflacije. Istaknuto je da će buduće odluke UV ECB osigurati da ključne kamatne stope ostanu dovoljno restriktivne koliko god bude potrebno. UV ECB će nastaviti slijediti pristup ovisnosti o ekonomskim podacima i pristup "od sastanka do sastanka" pri određivanju odgovarajuće razine kamatnih stopa, bez prethodnog obvezivanja na određenu putanju kretanja. Član UV ECB Centeno je predložio potencijalno smanjenje referentne kamatne stope za više od 100 baznih poena u 2024. godini zbog trendova inflacije, naglašavajući potrebu da se djeluje prije nego što se postigne cilj od 2%. Izjave drugih članova UV su također ukazale na spremnost za smanjenje kamatnih stopa, dok je potpredsjednik ECB De Guindos nagovijestio da će ECB vjerojatno smanjiti kamatne stope u lipnju uz potencijalno dalje smanjenje u rujnu i prosincu. Međutim, naglasio je oprez, ističući važnost praćenja signala iz Feda. Članica IV ECB Schnabel je upozorila da bi postizanje ciljane inflacije od 2% u Eurozoni

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.

bilo izazovno zbog poremećaja u produktivnosti i visokih troškova usluga, uz očekivano zadržavanje inflacije u uslužnom sektoru na razini od 4%. ECB pomno prati rast plaća i može razmotriti smanjenje kamatnih stopa u lipnju, ukoliko rast troškova rada bude umjeren.

Vlada Njemačke je revidirala prognoze ekonomskog rasta za 2024. godinu na 0,3% sa 0,2%, dok je prognoze inflacije smanjila za 0,4%. Ministar ekonomije Habeck je naveo signale blagog ekonomskog uspona i izlaska iz slabe faze. Očekuje se da će snažna privatna potrošnja, potaknuta rastom realnih plaća i otpornim tržištem rada, potaknuti rast njemačke ekonomije. Predviđeno je da će se inflacija smanjiti na 2,4% u 2024. godini i dalje na 1,8% do 2025. godine, ispod ciljane razine ECB-a od 2%. S druge strane, Njemačka se suočava sa rastućim prognozama nezaposlenosti, što bi moglo potencijalno dovesti nezaposlenost na razinu od 6%, najveću u posljednjoj deceniji, uz istodobnu stagnaciju planova za zapošljavanje i najnižu razinu slobodnih radnih mjesta u posljednjih 5 godina. Zbog ovih izazova Njemačka planira usporiti planove za pooštavanje kontrole kineskih investicija, strahujući od negativnih utjecaja na napore za revitalizaciju ekonomije.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih indikatora za Eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno	Prethodno
			stanje	razdoblje
1.	Odnos duga i BDP-a – EZ (G/G) preliminar. 2023. godina	-	88,6%	90,8%
2.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G) OŽUJ	0,6%	0,9%	0,4%
3.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.) TRAV	50,7	51,4	50,3
4.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (prelim.) TRAV	46,5	45,6	46,1
5.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (prelim.) TRAV	51,8	52,9	51,5
6.	Proizvođačke cijene – Španjolska (G/G) OŽUJ	-	-8,2%	-8,5%
7.	Proizvođačke cijene – Finska (G/G) OŽUJ	-	-4,5%	-5,1%
8.	Proizvođačke cijene – Irska (G/G) OŽUJ	-	2,0%	3,3%
9.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.) TRAV	-14,5	-14,7	-14,9
10.	Ifo indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka TRAV	88,9	89,9	87,7
11.	GfK indeks povjerenja potrošača – Njemačka SVIB	-26,0	-24,2	-27,3
12.	Indeks ekonomskog povjerenja – Italija TRAV	-	95,8	97,0
13.	Indeks povjerenja potrošača – Italija TRAV	96,8	95,2	96,5
14.	Maloprodaja – Španjolska (G/G) OŽUJ	2,2%	0,6%	1,8%
15.	Maloprodaja – Francuska (G/G) OŽUJ	-	0,3%	-2,0%
16.	Stopa nezaposlenosti – Finska OŽUJ	-	9,0%	7,8%
17.	Stopa nezaposlenosti – Španjolska (Q/Q) I. kvartal	11,92%	12,29%	11,76%
18.	Ukupan broj nezaposlenih – Francuska (Q/Q) I. kvartal	-	2.819.800	2.823.000

SAD

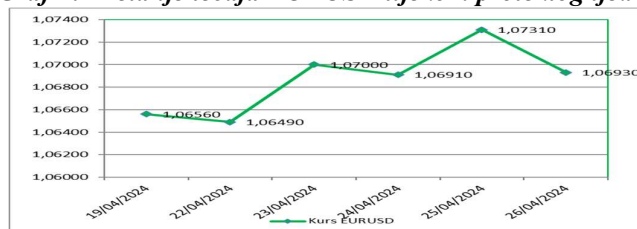
U fokusu tržišnih sudionika u SAD proteklog tjedna su bili podatci o stopi ekonomskog rasta u I. kvartalu i PCE deflatoru. Prinosi američkih državnih obveznica su zabilježili rast na srednjem i krajnjem dijelu. Analitičari iz BlacRocka su mišljenja da će ECB vjerojatno početi sa smanjenjem kamatnih stopa ranije u odnosu na Fed. Otporan ekonomski rast SAD i stabilna inflacija će, prema njihovom mišljenju, odgoditi početak smanjenja Fedovih kamatnih stopa nakon lipnja kada se očekuje da će ECB početi.

Tržišni sudionici su počeli da očekuju da će Fed tijekom ove godine odustati od smanjenja kamatnih stopa. Uoči sastanka Feda koji je zakazan za ovu tjedan, trgovci su izgradili pozicije u opcijama povezanim sa SOFR (Secured Overnight Financing Rate), ciljajući na scenarij u kojem zastupnici održavaju kamatne stope stabilnim i nakon sastanka u prosincu. Neke od agresivnijih oklada ukazuju na mogućnost da će Fed donijeti odluku o još jednom povećanju kamatnih stopa u ovoj godini. Tržišta očekuju da će na ovoj tjednom sastanku FOMC-a kreatori monetarne politike zadržati stope u rasponu 5,25 – 5,50%. Ministrica financija SAD Yellen je sugerirala da bi američki ekonomski rast mogao premašiti očekivanja usprkos slabijim podacima o BDP-u za I. kvartal u odnosu na očekivanja. Yellen je također potvrdila spremnost administracije predsjednika Bidena da pronade rješenja za izazove koje predstavlja višak kineskih industrijskih kapaciteta.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	BDP (Q/Q) – godišnja razina – F	I. kvartal	2,5%	1,6%	3,4%
2.	Osobna potrošnja – drugi prelim.	I. kvartal	3,0%	2,5%	3,3%
3.	PCE deflator (G/G)	OŽUJ	2,6%	2,7%	2,5%
4.	Indeks osobnih prihoda	OŽUJ	0,5%	0,5%	0,3%
5.	Indeks osobnih rashoda	OŽUJ	0,6%	0,8%	0,8%
6.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	20. trav	215.000	207.000	212.000
7.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	13. trav	1.814.000	1.781.000	1.796.000
8.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	TRAV	52,0	49,9	51,9
9.	PMI indeks uslužnog sektora P	TRAV	52,0	50,9	51,7
10.	ISM indeks prerađivačkog sektora	VELJ	49,5	47,8	49,1
11.	Broj zahtjeva za hipotekarne kredite	19. trav	-	-2,7%	3,3%
12.	Narudžbe trajnih dobara P	OŽUJ	2,5%	2,6%	0,7%

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast sa razine od 1,0656 na razinu od 1,0693.

VELIKA BRITANIJA

Tijekom proteklog tjedna zamjenik guvernera BoE Ramsden je izjavio da restriktivni troškovi zaduživanja utječu na cijene usluga, te da bi inflacija u Velikoj Britaniji mogla biti niža nego što se ranije očekivalo. Izjavio je da sada postoje signali da se cijene usluga također počinju hladiti, sugerirajući da bi uskoro mogao razmotriti mogućnost glasovanja za smanjenje troškova zaduživanja. BoE je istakla cijene usluga kao ključnu zabrinutost, budući da bi one mogle utjecati na brži rast plaća i potaći rast inflacije kako se cijene energije smanjuju.

Poboljšani ekonomski pokazatelji u Velikoj Britaniji, uključujući poboljšane PMI indekse i povjerenje potrošača, dodatno su potakli ponovno oživljavanje GBP. Nesolventnost poduzeća u Engleskoj i Velsu doživjela je nagli pad u ožujku, signalizirajući potencijalno olakšanje u borbi sa kojom se suočavaju tvrtke sa dugovima, iako su date razine ostale znatno više nego što su bili prije pandemije. Politička previranja doprinose nestabilnosti i to u trenutku dok se premijer Sunak priprema za izazovan tjedan usred pokušaja torijevskih pobunjenika da ga skinu sa vlasti uoči očekivano loših rezultata lokalnih izbora. Nekontrolirani zastupnici konzervativaca su pripremili “politički udar” za potencijalnog nasljednika, pojačavajući pritisak na premijera. Sunakovo odbijanje da odbaci mogućnost općih izbora u srpnju potiče špekulacije o prijevremenim izborima kako bi se spriječila borba za datu poziciju.

Kancelar Hunt je pozvao europske zemlje, uključujući Francusku i Njemačku, da se usuglase sa planovima potrošnje Velike Britanije za obranu. Hunt je tijekom posjeta Kijevu, gdje je Velika Britanija predstavila novi paket naoružanja vrijedan 500 milijuna GBP za Ukrajinu, uključujući projekte dugog dometa, pozvao europske zemlje da pojačaju svoje obveze u oblasti obrane, naglašavajući potrebu za kolektivnim djelovanjem u trenutku globalnih sigurnosnih izazova. Huntove primjedbe su naglasile važnost da europske nacije ispune standard potrošnje na obranu koje je postavila Velika Britanija.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno	Prethodno
				stanje	razdoblje
1.	Rightomove cijene kuća (G/G)	TRAV	-	1,7%	0,8%
2.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	TRAV	50,4	48,7	50,3
3.	PMI indeks uslužnog sektora P	TRAV	53,0	54,9	53,1
4.	Kompozitni PMI indeks P	TRAV	52,6	54,0	52,8
5.	Indeks povjerenja potrošača	TRAV	-20	-19	-21

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio pad sa razine od 0,86142 na razinu od 0,85599. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD zabilježio rast sa razine od 1,2370 na razinu od 1,2493.

JAPAN

U petak je završen dvodnevni sastanak MPC BOJ, na kome je zadržana postojeća monetarna politika, nakon čega je tečaj USDJPY probio razinu iznad 156,00, čime je dostignut novi 34 godišnji maksimum. BoJ je zadržala referentnu kamatnu stopu na razini između 0% i 0,1%, što je sukladno očekivanjima ekonomista, ali je izostavila reference na prethodne iznose kupovine državnih obveznica, što signalizira potencijalnu promjenu. Pored toga, BoJ je povećala projekcije osnovne inflacije za fiskalnu 2024. i 2025. godinu, te je uvela prognoze za fiskalnu 2026. godinu na 1,9%, malo ispod ciljane razine od 2%. Ministar financija Suzuki je izjavio da pomno prati volatilnost na deviznom tržištu, posebice nakon što je JPY nakratko oslabio iznad razine od 156 po završetku sastanka BoJ. Guverner BoJ Ueda je na konferenciji za novinare izjavio da ne vidi veći utjecaj slabog JPY na kretanje inflacije u ovom trenutku, ali da će nastaviti pratiti razvitak događaja. Ueda je ponovio da će razmotriti promjenu politike ukoliko se utjecaj slabog JPY na cijene “ne mogne ignorirati”. Prema njegovom mišljenju, trend inflacije isključuje privremene čimbenike. Također, Ueda na konferenciji nije signalizirao daljnja zaoštavanja, što se zajedno sa snažnim USD ponovno odrazilo na rast tečaja USDJPY. Date fluktuacije nisu pripisane intervenciji vlasti Japana, već prenapetom tržišnom raspoloženju prema JPY, koje je reagiralo defanzivno na pritisak prodaje. Špekulativni investitori su intenzivirali oklade protiv JPY, pri čemu su nekomercijalni trgovci zauzeli najoptimističniji stav prema USD u posljednjih 5 godina, u iznosu od 32,6 milijardi USD u špekulativnim dugim pozicijama. Sredstva sa financijskim zaduženjima i menadžeri imovine su podigli neto kratke pozicije prema JPY, dostigavši rekordno visoku razinu prema podacima CFTC-a (Commodity Futures Trading Commission).

Tablica 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno	Prethodno
				stanje	razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	TRAV	-	49,9	48,2
2.	PMI indeks uslužnog sektora P	TRAV	-	54,6	54,1
3.	Kompozitni PMI indeks P	TRAV	-	52,6	51,7
4.	Proizvođačke cijene uslužnog sektora (G/G)	OŽUJ	2,1%	2,3%	2,2%
5.	Vodeći indeks F	VELJ	-	111,8	109,5
6.	Koicidirajući indeks F	VELJ	-	111,6	112,3
7.	Stopa inflacije u Tokiju (G/G)	TRAV	2,5%	1,8%	2,6%

JPY je tijekom protekle tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa razine od 164,70 na razinu od 169,31. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa razine 154,64 na razinu od 158,33.

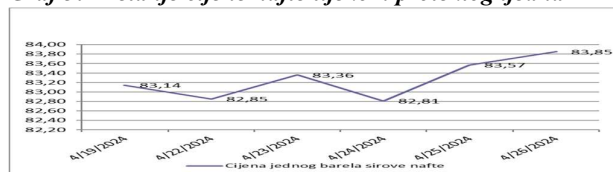
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 83,14 USD (78,02 EUR).

Nakon blagog pada u ponedjeljak, u utorak je cijena nafte zabilježila rast pod utjecajem objavljivanja pozitivnih podataka u eurozoni i zabrinutosti zbog potencijalnih američkih sankcija na izvoz iranske nafte nakon nedavnih geopolitičkih tenzija. Sredinom tjedna cijena ovog energenta je zabilježila korekciju naniže, usprkos vijestima da su zalihe sirove nafte u SAD prethodnog tjedna smanjene za 6,37 milijuna barela, što je premašilo očekivanja analitičara i označilo najveći pad od siječnja. Američki naftni fond ostvario je najveći dnevni odljev u povijesti, s obzirom na to da cijena sirove nafte gubi dio svoje premije vezane za geopolitičke rizike. Cijena nafte je inicijalno na otvaranju tržišta u četvrtak zabilježila smanjenje zbog slabijih podataka o američkom BDP, što je signaliziralo smanjenu potražnju, ali je do kraja trgovanja korigirana na više. Najnoviji podatci EIA pokazali su značajno smanjenje zaliha sirove nafte, manje za oko 6,37 milijuna barela u usporedbi sa očekivanim povećanjem od 2 milijuna barela. Rusija je zadržala stabilan broj neaktivnih naftnih bušotina do kraja ožujka, sa približno 16,8% od svojih 193.000 naftnih bušotina koje nisu u funkciji, što je neznatno manje u odnosu na podatke od kraja veljače. Fokus Rusije na produblivanje smanjenja proizvodnje OPEC+ u II. kvartalu ima za cilj stabilizaciju globalnog tržišta nafte uslijed rastućih geopolitičkih tenzija i ekonomskih zabrinutosti. Krajem tjedna cijena ovog energenta je nastavila bilježiti rast, potaknut jačim USD. HBK DOP iz Dubajja, kojom rukovodi rođak vladajuće obitelji Abu Dabija, sklopila je ugovor o zajmu vrijedan 12 milijardi EUR sa Južnim Sudanom, u zamjenu za otplatu nafte. Ovaj značajan sporazum o zamjeni nafte za gotovinu ima za cilj da odgovori na infrastrukturne potrebe Južnog Sudana, dok Abu Dabiju daje popust na pristup nafti u naredne dvije decenije.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 83,85 USD (78,42 EUR). Cijena nafte je povećana u odnosu na prethodni tjedan za 0,85%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

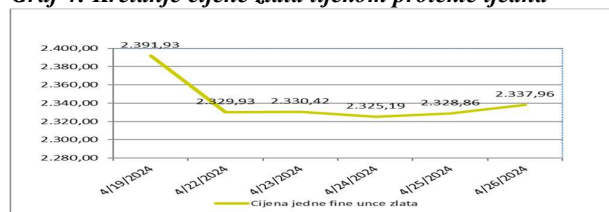

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.391,93 USD (2.244,68 EUR).

Tijekom proteklog tjedna, s izuzetkom ponedjeljka, cijena zlata nije bilježila značajnije oscilacije. Na početku tjedna cijena ovog plemenitog metala je zabilježila smanjenje za više od 2,5%, što je najveći dnevni gubitak u posljednje dvije godine, a pod utjecajem trenutnog smirivanja tenzija na Bliskom istoku, konkretno u odnosima Irana i Izraela. Razlog smanjenja cijene ovog plemenitog metala se pripisuje i smanjenoj averziji prema riziku među investitorima, sa signalima povećane zainteresiranosti za rizičnom imovinom, nakon što su geopolitičke tenzije smanjene. Komentari dužnosnika Feda, koji ukazuju na ublaženu hitnost da se smanje kamatne stope, umanjile su privlačnost nekamatonosne imovine poput zlata, pri čemu investitori sada očekuju da će prvo smanjenje referentne kamatne stope Feda biti u rujnu.

Nedavni pad cijena potakao je rast premije za fizičko zlato u Indiji prvi put u skoro dva mjeseca, a pod utjecajem smanjenja domaćih cijena koje je privuklo kupce. S druge strane, premije u Kini za najveće potrošače su zabilježile pad. Udruga za zlato u Kini je izvijestila o porastu potrošnje zlata od 5,94% u odnosu na prethodnu godinu u I. kvartalu 2024. godine, potaknuto rastućom potražnjom za sigurnim utočištem. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.337,96 USD (2.186,44 EUR). Cijena zlata je, nakon pet uzastopnih tjedana rasta, zabilježila smanjenje i to za 2,26% na tjednoj razini.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom protekle tjedna

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.